

Leuk dat je meedoet!

Deze puzzeltocht is samengesteld door Natuurgidsen in opleiding van de IVN Oldenzaal-Losser e.o..

De groene route is ongeveer 2,5 km lang en laat je van alles zien: heide, houtwallen, kruidenrijk grasland, gemengd bos, maar ook de spannende geschiedenis van dit gebied. Waarom heet het zo en waarom is er een gracht zo maar midden in het gebied? En wie weet heb je geluk en kom je zomaar een zeldzame vlinder of plant tegen.

Wanneer je terug bent weet je het allemaal.

De start van de route is op de parkeerplaats bij de kruising Duivelshofbosweg en Lossersestraat. Het is de 'groene route' aangegeven op de wandelpaaltjes en hij start bij T01, waar je rechtsaf langs het hek loopt.

Let op: de route is onverhard en het kan best nat zijn!

Uitleg puzzeltocht

Op een aantal bijzondere plekken krijg je informatie met daarbij een opdracht of vraag. De plekken/punten vind je op het kaartje hieronder. Bij het juiste antwoord hoort een letter en deze kun je invullen op het antwoordblad op de laatste pagina. Heb je alle antwoorden goed, dan kun je met de bijbehorende letters een woord vormen. Jij bent dan een echte Duivelshof-kenner!

WEETJE: Rijkste paddenstoelen berm van Overijssel

De route begint bij een oude beukenlaan. Hier groeien vooral in de herfst heel veel paddenstoelen, ook hele bijzondere! De combinatie van het zeer oude keienpad (waar kalk in zit) en de oude beuken zorgt voor gunstige omstandigheden en daardoor veel verschillende soorten paddenstoelen.

Kijk er maar eens rond en misschien vind je er wel één!

Naar punt 1:

Loop door tot het volgende wandelpaaltje met de groene pijl en volg de route linksaf het bos in.

1. Berk

Op het pad in het bos, langs de heide, kom je een bijzondere boom tegen. Het is een berk, een heel veel voorkomende boom in een beginnend bos. De boom is gek op water en kan in volwassen vorm wel driehonderd liter water per dag opnemen! De bijzondere vorm van deze boom komt waarschijnlijk omdat deze als jonge boom is beschadigd. Eén van de takken, die er nog was, heeft de functie van de stam over genomen. Een berk kun je het makkelijkst herkennen aan de bijna witte bast. Met een beetje fantasie kun je een cijfer in deze Berk zien.

Loop eens langs de berk en kijk dan achterom. Dan zie je het cijfer beter.

De Berk lijkt een beetje op het cijfer ...

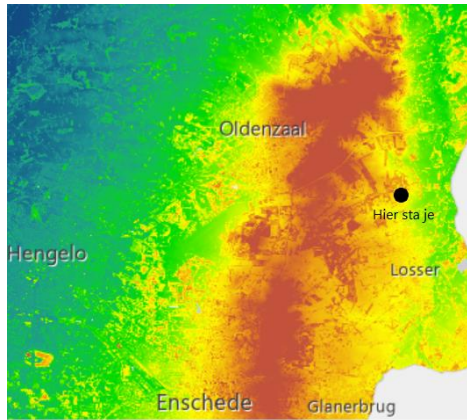
- ✔ 6 → Letter T
- ✔ 8 → Letter X
- ✔ 3 → Letter V
- ✔ 4 → Letter N

Naar punt 2:

Volg het wandelpaadje het bos uit en loop tussen de heideveldjes door totdat je bij het open weiland bent.

2. Heuvels uit de ijstijd

Ga met je rug naar het bos staan en kijk uit over de weide. Je ziet hier een glooiend landschap. Dit komt doordat je nu op de flank van de Stuwwal van Oldenzaal-Enschede staat.

<https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>

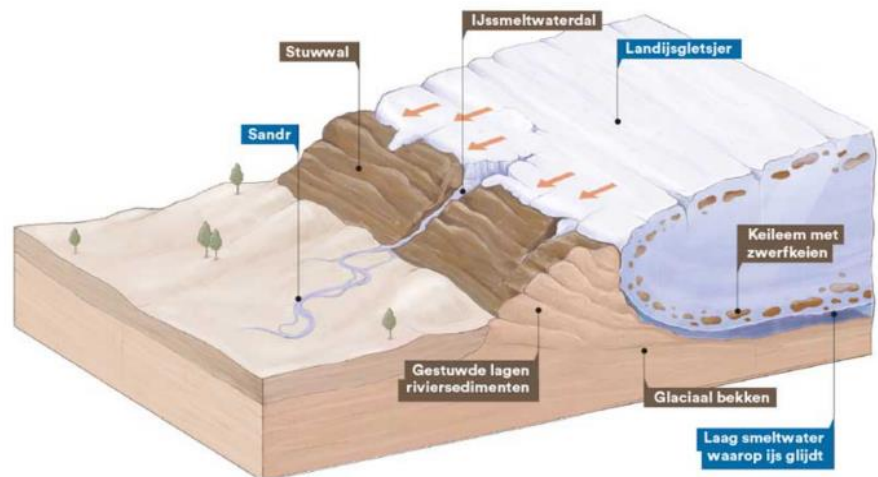
Op het kaartje kun je dat heel mooi zien. Hoe roder de kleur, des te hoger de stuwwal. Deze stuwwal is al heel oud. Tijdens de voorlaatste ijstijd (ongeveer 150.000 jaar geleden) is er een hele dikke laag ijs van een gletsjer in Scandinavië richting Nederland geschoven. Doordat dit zo'n dikke en zware laag was is de grond omhoog gedrukt. Eigenlijk een beetje hetzelfde effect als wanneer je met je handen een laag zand probeert aan te duwen. Toen het ijs weer verdween bleef een dikke bult achter, genaamd een stuwwal. Zo is bijvoorbeeld de Tankenberg bij de Lutte en Oldenzaal ook ontstaan.

Kijk eens goed naar de kale plekken op de grond. Misschien vind je nog wel iets uit die tijd. Hele kleine steentjes of hele grote stenen. De grote worden ook wel zwerfkeien genoemd. De steentjes of stenen kunnen helemaal uit Scandinavië komen!

Hoe dik denk je dat het ijs ongeveer was dat hier lag tijdens de één na laatste ijstijd?

- ✓ 2 meter → Letter H en O
- ✓ 20 meter → Letter S en A
- ✓ 250 meter → Letter I en L
- ✓ 1000 meter → Letter A en S

Naar punt 3:

Vervolg de route en kijk goed uit bij het oversteken van de weg. Wandel door het bos en zie aan de linkerkant een weiland. Iets verder zie je water met een bruggetje en een bordje ervoor.

3. Geschiedenis en water

Op het bord bij het grachtje kun je lezen hoe de Duivelshof aan zijn naam komt. Dat waren nog eens spannende tijden!

Waar komt al dat water vandaan?

Het water stroomt langzaam van de Tankenberg naar beneden richting de Dinkel. Van het hoogste punt van Duivelshof tot aan de Dinkel zit wel 14 meter hoogteverschil.

Waarom is deze gracht aangelegd?

- ✔ Er werd paling in gekweekt → Letter B
- ✔ Recreatie en zwemwedstrijden → Letter M
- ✔ Verdedigingsstelsel tegen indringers (bescherming voor de boerderij) → Letter S
- ✔ Als drinkwaterbron → Letter K

Naar punt 4:

Vervolg de route. Je loopt het bos uit en komt vervolgens langs een soort verhoogde akker aan je linkerkzijde. Stop bij het bordje.

4. Es

Er staat een bordje bij de verhoogde akker: deze akker heet ook wel een Es.

Wat werd er op de es/akker jaarlijks uitgestrooid door de boeren?

- ✔ Bladeren van loofbomen → Letter B
- ✔ Heideplaggen en schapenmest uit de potstal → Letter I
- ✔ Snoeiafval van houtwallen in de buurt → Letter P

Naar punt 5:

Blijf de route volgen, je komt door een stukje bos en vervolgens heb je bos en struiken aan de linkerkzijde en de heide aan de rechterzijde. Stop bij het bankje aan de linkerkzijde net om de hoek.

5. Heide en het nut van heide

In het Duivelshof groeien twee verschillende soorten heide: dopheide en struikheide.

Rond 1900 was een gedeelte van het Duivelshof heide en een gedeelte bos. In de loop van de tijd werd het steeds meer mogelijk om heide om te vormen naar akker of weiland. Ook groeide een gedeelte dicht tot een nieuw bos. Hierdoor verdween steeds meer heide. Dit had nadelige gevolgen voor de insecten, vogels en hagedissen in het gebied. De

heidevelden, die je hier nu nog ziet, worden door Natuurmonumenten behouden. Hierdoor kunnen insecten en andere dieren en planten hier blijven leven.

Noem een maatregel die hier wordt toegepast om de heide te behouden.

- ✓ Het grootschalig afbranden van heide → Letter C
- ✓ Kleine boompjes worden met de schop en zaag uit het heideveld gehaald → Letter W
- ✓ Er worden geen maatregelen getroffen in dit gebied → Letter L

Kijk eens goed.

Misschien zie je wel iets wat het antwoord kan verklappen.

Naar punt 6:

Blijf de route volgen. Je loopt tussen struiken door en vervolgens kom je in een gemengd bos. Blijf doorlopen totdat je na een bocht een weiland aan de rechterkant ziet en links een bankje.

6. Diversiteit

Stop bij het bankje aan de linkerkant en aan je rechterkant heb je een weiland.

Het is belangrijk dat er veel verschillende soorten planten, bomen en dieren in een gebied aanwezig zijn. Dit noemen we ook wel biodiversiteit. Biodiversiteit is nodig om de natuur gezond en krachtig te houden en daarom willen we dit beschermen.

Op deze plek vind je allerlei verschillende soorten bomen. Welke zie je?

- ✓ Berk, Beuk en Appelboom → Letter K
- ✓ Grove Den, Berk, Beuk en een Eik → Letter D
- ✓ Grove Den, Berk, Beuk en Palmboom → Letter U
- ✓ Berk, Douglasteik en Beuk → Letter Q

Naar punt 7:

Vervolg je route. Je gaat een bruggetje over en loopt langs het beekje verder. Blijf het pad volgen totdat deze breder wordt en je een boerderij rechtdoor ziet liggen en de verhoogde es aan de linkerkant.

7. Es (2)

Zoals je op het bordje bij punt 4 hebt gelezen, kijk je nu tegen de andere kant van de Es aan, een akker die veel hoger in het landschap ligt. Vaak was dat zandgrond. Al in de vroege middeleeuwen gebruikten de boeren deze akkers omdat ze hoger in het landschap lagen en de grond hierdoor niet al te nat was. Hierdoor konden de boeren deze makkelijker bewerken.

Door het opbrengen van materiaal door de boeren (antwoord vraag 4) groeide de es/akker elk jaar. Hoeveel groeide een es/akker gemiddeld per jaar?

- ✔ 10cm → Letter E en X
- ✔ 1mm → Letter B en O
- ✔ 1m → Letter E en R

Naar het weetje:

Vervolg je route over het brede pad. Na de boerderij zie je de gracht aan de linkerkant. Stop hier.

WEETJE: Belang van water

De gracht heeft een hele mooie functie voor het gebied, namelijk het water langer vasthouden. De damwand helpt hierbij door het water (deels) tegen te houden. Het weiland ernaast heeft een open verbinding met de gracht. Bij heel veel regen kan daardoor het water het weiland instromen. Op die manier is er een extra grote buffer gecreëerd. In de zomer is het poeltje in dit weiland ook een fijne plek voor libellen en vlinders, maar ook voor plantjes als het moeras vergeet-me-nietje.

Dit was het einde van de puzzeltocht. Als je de brede weg af blijft lopen kom je weer bij het beginpunt. Kijk uit met oversteken.

TIP: in bepaalde seizoenen zijn er teken. Check of je geen teken hebt meegenomen. Meer informatie vind je op de website van de RIVM.

ANTWOORDENBLAD

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Let op: de letters van de juiste antwoorden staan door elkaar

	i					n		
--	---	--	--	--	--	---	--	--

Vul hier de letters in de juiste volgorde in

De oplossing vind je onderaan de pagina op de kop

WILDERNIS